

ЛЕГАЛІЗАЦІЯ ТА РЕЄСТРАЦІЯ ПРОФЕСІЙНИХ СПІЛОК ЯК АДМІНІСТРАТИВНА ПРОЦЕДУРА

Білоус А.М., здобувач

Запорізький національний університет

Стаття присвячена аналізу процедури легалізації професійних спілок як адміністративної процедури.
Ключові слова: легалізація, реєстрація, адміністративна процедура, професійні спілки, етапи легалізації та реєстрації.

Білоус А.М. ЛЕГАЛИЗАЦИЯ И РЕГИСТРАЦИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ СОЮЗОВ КАК АДМИНИСТРАТИВНАЯ ПРОЦЕДУРА / Запорожский национальный университет, Украина
Статья посвящена анализу процедуры легализации профессиональных союзов как административной процедуры.

Ключевые слова: легализация, регистрация, административная процедура, профессиональные союзы, этапы легализации и регистрации.

Bilous A.M. LEGALIZATION AND REGISTRATION OF TRADE UNIONS AS AN ADMINISTRATIVE PROCEDURE / Zaporizhzhya national university, Ukraine

The article is devoted to the analysis of procedures for the legalization of trade unions as an administrative procedure.

Key words: legalization, registration, an administrative procedure, the trade unions, the stages of the legalization and registration.

Важлива роль адміністративних процедур у всій системі адміністративного права зумовлена загальною логікою розвитку права, а також особливостями функціонування механізму його реалізації. Під адміністративною процедурою необхідно розуміти встановлений законодавством порядок розгляду і розв'язання органами публічної адміністрації індивідуальних адміністративних справ, – вважає В. Авер'янов [1, 198]. На думку В. Тимощука, адміністративна процедура – це встановлений законом (офіційно) порядок розгляду та вирішення адміністративних справ, спрямований на прийняття адміністративного акта або укладання адміністративного договору [2, 4]. А. Школик, у свою чергу акцентує увагу на тому, що адміністративні процедури – це закріплені нормами адміністративного права порядок вчинення дій органами публічної адміністрації [3, 122-123]. Із урахуванням визначень адміністративної процедури слід виокремити характерні ознаки, які притаманні адміністративним процедурам: коло специфічних суб'єктів здійснення – органи публічної адміністрації при реалізації своїх повноважень; здійснюються при взаємодії публічних (суб'єктів публічної адміністрації) та приватних осіб; спрямованість дій на досягнення певного результату (юридично значимого); вирішення індивідуальних адміністративних справ; нормативна врегульованість; сфера здійснення – публічне управління; обслуговуючий характер тощо.

На підставі узагальнення визначень та ознак адміністративних процедур, легалізацію та реєстрацію професійних спілок можна вважати класичним їх прикладом. Легалізація представляє собою складну процедуру, під час якої громадські організації (в тому числі і професійні спілки) вступають в адміністративно-правові відносини з органами публічної адміністрації. Легалізація профспілок відбувається відповідно до норм Закону України від 15 вересня 1999 року „Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності” органами юстиції, а „реєстрація” юридичної особи – державним реєстратором відповідно до Закону України від 15 травня 2003 року „Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців”. В Україні умови і порядок легалізації громадських організацій, як і профспілок, визначені Постановою Кабінету Міністрів України від 26 лютого 1993 року № 140 „Про затвердження Положення про порядок легалізації об'єднань громадян” [4]. Якщо Закон України від 16 червня 1992 року „Про об'єднання громадян” визначає способи легалізації громадських організацій через державну реєстрацію і легалізацію шляхом повідомлення, то Постанова Кабінету Міністрів України від 26 лютого 1993 року № 140 „Про затвердження Положення про порядок легалізації об'єднань громадян” регулює процедури легалізації. Також слід зауважити, що професійні спілки як особлива категорія громадських організацій набуває права юридичної особи з моменту затвердження статуту (положення) за рішенням з'їзду, конференції, установчих або загальних зборів членів профспілки, а не з моменту легалізації, тобто вступати в цивільно-правові відносини з іншими юридичними особами профспілки мають право вже з

моменту затвердження статуту. Так, зокрема, стаття 16 Закону України від 15 вересня 1999 року „Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності” в редакції 2000 року передбачала, що легалізація, тобто офіційне визнання профспілок, їх об'єднань, є обов'язковою, яка здійснюється шляхом їх реєстрації. Громадські організації, які пройшли легалізацію шляхом повідомлення про заснування, набувають правосуб'єктності, мають право здійснювати статутну діяльність, набувають прав (за виключенням прав юридичної особи) і приймають на себе обов'язки, передбачені Законом України від 16 червня 1992 року „Про об'єднання громадян”. У тих випадках, коли члени об'єднання вважають за необхідне для досягнення статутних цілей надати організації цивільної правосуб'єктності, їй потрібно пройти процедуру реєстрації і отримати статус юридичної особи. Відповідно до ст.17 Закону України від 16 червня 1992 року „Про об'єднання громадян” громадські організації, їх спілки можуть легалізувати своє заснування шляхом письмового повідомлення. Для цього до легалізуючого органу подається заява, підписана не менш як трьома засновниками громадської організації або її уповноваженими представниками. Для легалізації об'єднання громадян до реєструючого органу також подається заява, підписана не менш як трьома засновниками об'єднання громадян або їх уповноваженими представниками.

Однак 16 березня 2006 року ст.3 Закону України від 15 травня 2003 року „Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців” було доповнено ч.4, відповідно до якої реєстрацію (легалізацію) об'єднань громадян (у тому числі професійних спілок та їх об'єднань), визначених законом, здійснюють Міністерство юстиції України та його територіальні органи, та видають виписку з Єдиного державного реєстру, оформлену державним реєстратором у відповідному виконавчому комітеті міської ради міста обласного значення або в районній, районній у містах Києві та Севастополі державній адміністрації за місцезнаходженням юридичної особи. До п.2 Положення про порядок легалізації об'єднань громадян, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 15 червня 2011 року № 633 „Деякі питання діяльності Державної реєстраційної служби” [5] внесено зміни: „Легалізація всеукраїнських об'єднань громадян і міжнародних громадських організацій здійснюється Державною реєстраційною службою України (Укрдержреєстром), їх місцевих осередків та місцевих об'єднань громадян – структурними підрозділами головних управлінь юстиції Мін'юсту в Автономній Республіці Крим, в областях, містах Києві та Севастополі, а також районних, районних у містах, міських (міст обласного значення), міськрайонних, міжрайонних управлінь юстиції, що забезпечують реалізацію повноважень Укрдержреєстру, виконавчими органами сільських, селищних, міських рад” [6, 407-412].

А. Шакірова зазначає, що документи, подані для реєстрації, можуть підлягати правовій експертизі, за якою перевіряються також і правомочності засновників на створення юридичної особи, філії, представництва, дотримання встановленого порядку створення, реорганізації, ліквідації юридичної особи, філії, представництва, повнота поданих на реєстрацію документів, наявність у документах необхідних реквізитів і підписів, відповідність установчих документів конституції і чинному законодавству України [7, 107-109]. Слід також зазначити, що в законодавстві є обмеження щодо вживання назви „професійна спілка”, що знайшло відображення в Наказі Міністерства юстиції України від 05 березня 2012 року № 368/5 „Про затвердження Вимог щодо написання найменування юридичної особи або її відокремленого підрозділу” [8], зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 05 березня 2012 року за № 367/20680, а саме – у п.2.16 зазначено, що визначення „профспілка” або похідні від нього можуть використовувати у своєму найменуванні лише ті організації, які діють на підставі Закону України від 15 вересня 1999 року „Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності” [9].

Для легалізації профспілок, об'єднань профспілок, їх засновники або керівники виборних органів подають заяви на відповідному бланку, підписані не менш як трьома засновниками або їх уповноваженими представниками (підписи засвідчуються нотаріусом). Для нотаріального посвідчення нотаріус вимагатиме протокол зборів (іншого установчого органу), статут, а також засновники повинні пред'явити паспорти. До заяви додаються: статут (положення); протокол з'їзду, конференції, установчих або загальних зборів членів профспілки з рішенням про його затвердження; відомості про виборні органи; наявність організацій профспілки у відповідних адміністративно-територіальних одиницях; про засновників об'єднань. Протокол установчого органу (з'їзду, конференції, установчих або загальних зборів членів профспілки) повинен

обов'язково містити відомості щодо рішення про затвердження статуту. Міністерство юстиції України та його територіальні органи підтверджують відповідність профспілок заявленому статусу. Підтвердження необхідне для представлення і здійснення захисту прав та інтересів членів профспілки на відповідному рівні договірного регулювання трудових і соціально-економічних відносин. Статус організацій всеукраїнської профспілки чи профспілки іншого статусу визначається статутом цієї профспілки. Статусу юридичної особи набувають також організації профспілки, які діють на підставі статуту. Тобто організації профспілки мають усі права юридичної особи як і сама профспілка. Про належність до певної профспілки організації, які діють на підставі статуту цієї профспілки, надсилають легалізуючому органу за місцем свого знаходження повідомлення із посиланням на свідоцтво про легалізацію профспілки, на підставі якого вони включаються до реєстру об'єднань громадян. Первинні профспілкові організації також письмово повідомляють про це роботодавця. На підставі поданих профспілкою, об'єднанням профспілок документів легалізуючий орган у місячний термін підтверджує заявлений статус за ознаками, визначеними статтею 11 Закону України від 15 вересня 1999 року „Про професійні спілки, їх права і гарантії діяльності”, включає профспілку, об'єднання профспілок до реєстру об'єднань громадян і видає профспілці, об'єднанню профспілок свідоцтво про легалізацію із зазначенням відповідного статусу. Легалізуючий орган не може відмовити в легалізації профспілки, адже її підстави для відмови законом не передбачені. У разі невідповідності поданих документів профспілки, об'єднання профспілок зазначеному статусу легалізуючий орган пропонує профспілці, об'єднанню профспілок надати додаткову документацію, необхідну для підтвердження статусу. Громадська організація, легалізована шляхом повідомлення про її заснування, вноситься до книги обліку громадських організацій, що ведеться легалізуючим органом. Проте після легалізації громадської організації шляхом повідомлення вона не набуває статусу юридичної особи, тобто не може мати печатки, відкривати рахунки в банках тощо. Однак легалізація громадської організації шляхом повідомлення буде свідчити про те, що діяльність такої організації є законною. Термін, протягом якого легалізуючий орган розглядає документи та видає (або „пропонує подати додаткову документацію”) свідоцтво, – один місяць (ч.4 ст.16 Закону України від 15 вересня 1999 року „Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності”).

Профспілка – це особливий вид громадської організації, який набуває права юридичної особи з моменту затвердження статуту (положення) за рішенням з'їзду, конференції, установчих або загальних зборів членів профспілки, а не з моменту легалізації, тобто вступати в цивільно-правові відносини з іншими юридичними особами профспілки мають право вже з моменту затвердження статуту. Однак реєстрація профспілок носить не обов'язковий, а повідомний характер. І проходження реєстрації є правом, а не обов'язком профспілки. У зв'язку із цим профспілка може і не проходити процедуру реєстрації, але при цьому на неї не можуть покладатися будь-які обов'язки, вона не набуває прав юридичної особи.

Для того, щоб діяльність профспілок вважалася законною, і вони користувалися обсягом прав, що передбачені для них, достатньо лише легалізації. Проте для того, щоб набути всіх прав юридичної особи, мати можливість укладати договори, відкривати рахунки у банку, здійснювати господарську діяльність, профспілки повинні набути статусу юридичної особи (процедура реєстрації) з урахуванням особливостей наступних етапів:

Етап I. Подання документів для проходження державної реєстрації юридичної особи.

Етап II. Отримання позитивного результату і в підсумку - свідоцтва про державну реєстрацію юридичної особи.

Етап III. Отримання довідки з Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України (ЄДРПОУ) в органах статистики.

Етап IV. Отримання печатки професійної спілки.

Етап V. Взяття на облік як платника податків у Державній податковій службі України.

Етап VI. Взяття на облік у Пенсійному Фонді України.

Етап VII. Реєстрація у Фонді соціального страхування з тимчасової втрати працездатності України.

Етап VIII. Реєстрація у Фонді загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття.

Етап IX. Реєстрація у Фонді соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України.

Етап X. Отримання статусу неприбутковості.

Етап XI. Відкриття рахунку в банку.

Етап XII. Оцінка відповідності критеріям репрезентативності та підтвердження репрезентативності суб'єктів сторін профспілок та організацій роботодавців, яка здійснюється Національною службою посередництва і примирення.

До цього треба також додати, що діловодство в первинній профспілковій організації ведеться самостійно, окремо від діловодства підприємства, установи, і є обов'язковим. Вимоги щодо оформлення документів у діловодстві встановлено Національним стандартом України – ДСТУ 4163-2003 „Державна уніфікована система документації. Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Відповідальність за організацію діловодства, дотримання встановлених правил і порядку роботи з документами покладається на голову первинної профспілкової організації [10]. Підсумовуючи вищевикладене, слід підкреслити, що реєстрацію профспілок як юридичної особи проводить Державна реєстраційна служба України, а легалізацію – відповідні органи Міністерства юстиції України. Відтоді, як вони набувають статусу юридичної особи і легалізовані у відповідному порядку можуть захищати соціально-трудові права та інтереси своїх членів.

Таким чином, можна стверджувати, що легалізація та реєстрація професійних спілок є адміністративними процедурами, адже цілком відповідає характерним для адміністративних процедур ознакам (серед суб'єктів здійснення – органи публічної адміністрації при реалізації своїх повноважень; здійснюються при взаємодії публічних (суб'єктів публічної адміністрації) та приватних осіб; спрямованість дій на досягнення певного юридично значимого результату; вирішення індивідуальних адміністративних справ; нормативна врегульованість; сфера здійснення – публічне управління; обслуговуючий характер тощо).

ЛІТЕРАТУРА

1. Авер'янов В.Б. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / Вадим Борисович Авер'янов. – Київ: Факт, 2003. – 384 с.
2. Тимошук В.П. Процедура прийняття адміністративних актів: питання правового регулювання: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юридич. наук: спец. 12.00.07 „Адміністративне право і процес, фінансове право, інформаційне право” / В.П. Тимошук. – Київ, 2009. – 20 с.
3. Школик А.М. Порівняльне адміністративне право: навчальний посібник / Андрій Михайлович Школик. – Львів: ЗУКЦ, 2007. – 308 с.
4. Про затвердження Положення про порядок легалізації об'єднань громадян: Постанова Кабінету Міністрів України від 26 лютого 1993 року № 140 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/card/140-93-п>.
5. Деякі питання діяльності Державної реєстраційної служби: Постанова Кабінету Міністрів України від 15 червня 2011 року № 633 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 45. – Ст. 1850.
6. Ущапівська Л.В. Правові проблеми створення об'єднань громадян в Україні / Л.В. Ущапівська // Держава і право. – 2011. – № 53. – С. 407–412.
7. Шакірова А. Ю. Окремі питання порядку легалізації професійних спілок в Україні / А.Ю. Шакірова // Південноукраїнський правничий часопис. Проблеми трудового права та соціального забезпечення. – 2008. – № 2. – С. 107–109.
8. Про затвердження Вимог щодо написання найменування юридичної особи або її відокремленого підрозділу: Наказ Міністерства юстиції України від 5 березня 2012 року

за № 367/20680 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/card/z0367-12>.

9. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності: Закон України від 15 вересня 1999 року // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 45. – Ст. 397.
10. Рекомендації з питань діловодства в первинній профспілковій організації (профспілковому комітеті): Схвалено Постійною комісією Ради ФПУ з питань організаційної роботи 15 листопада 2006 року протокол № 1 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1041.21664.0>.

УДК 342.95 (477)

ШТРАФ ЯК АДМІНІСТРАТИВНЕ СТЯГНЕННЯ ЗА ЖОРСТОКЕ ПОВОДЖЕННЯ З ТВАРИНАМИ: ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ

Бондаренко Н.С., здобувач

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

У даній статті визначаються проблеми правового регулювання захисту тварин від жорстокого поводження за законодавством України, Росії та інших країн СНД. Визначаються проблеми правової ефективності застосування штрафу за вчинення даного правопорушення. Робиться висновок про необхідність запровадження в чинному адміністративному законодавстві альтернативних стягнень за жорстоке поводження з тваринами.

Ключові слова: адміністративна відповідальність, жорстоке поводження з тваринами.

Бондаренко Н.С. ШТРАФ КАК АДМИНИСТРАТИВНОЕ ВЗЫСКАНИЕ ЗА ЖЕСТОКОЕ ОБРАЩЕНИЕ С ЖИВОТНЫМИ: ПРОБЛЕМЫ ПРАВОВОЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ / Днепропетровский государственный университет внутренних дел, Украина

В данной статье определяются проблемы правового регулирования защиты животных от жестокого обращения в соответствии с законодательством Украины, России и других стран СНГ. Определяются проблемы правовой эффективности применения штрафа за совершение данного правонарушения. Делается вывод о необходимости внедрения в действующем административном законодательстве альтернативных взысканий за жестокое обращение с животными.

Ключевые слова: административная ответственность, жестокое обращение с животными.

Bondarenko N.S. FINES AS ADMINISTRATIVE PENALTY FOR CRUELTY WITH ANIMALS: PROBLEMS OF NORMATIVELY-LEGAL ADJUSTING / Dnipropetrovs'k state university of internal affairs, Ukraine.

In this article the problems of the legal adjusting of defence of animals are determined from legal cruelty after the legislation of Ukraine and Russia. The problems of legal efficiency of application of fine are determined for the feasance of this offence. Drawn conclusion about the necessity of introduction for the current administrative legislation of alternative penalties for legal cruelty with animals

Key words: administrative responsibility, legal cruelty with animals.

Негативний вплив на психіку людини, а також трагічні події змусили таких високорозвинених демократичних країн, як США, Японія, Великобританія, країн Євросоюзу про вчинення підлітками насильницьких дій у закладах освіти прийняти нормативні акти, які регламентують поширення програм телебачення, комп'ютерних ігор шляхом експертної оцінки й присвоєння відповідного їхньому змісту вікового обмеження [1]. Наприклад, Європейська конвенція з транскордонного телебачення (від 9 вересня 1998 року), у частині 2 статті №7 «Обов'язки телемовника» вказано, що – усі програми, які можуть завдати шкоди фізичному, розумовому чи моральному розвитку дітей та підлітків, не повинні транслюватися в той період часу, коли вони можуть їх дивитися.

Жорстоке поводження з тваринами також повсякчасно демонструється не тільки через засоби масової інформації, а і шляхом безпосереднього споглядання актів насильства. Головною проблемою розповсюдження жорстокого поводження з тваринами є некараність таких дій через неусвідомлення правоохоронними структурами загрози, що стає для громадської моральності.